

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1.20, z dostavljanjem na dom K 1.50; s pošto celoletno K 20.—, polletno K 10.—, četrtletno K 5.—, mesečno K 1.70. — Za inozemstvo celoletno K 30.—. — Naročnina se pošilja upravnistvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITICEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo: Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 6. Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: petič vrsta 15 v, osmrtice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglašanju po- pust. — Za odgovor je priložiti imena. — Telefon številka 118.

Balkan in Slovanstvo.

Da je Balkan za Slovanstvo velike važnosti, ni treba povdarjati. Saj smo ravno letos videli, kako je Balkan uplival na celo Slovanstvo. Balkan je temelj, na katerem se ima rešiti celo jugoslovansko vprašanje, ki stoji danes v ospredju evropskih vprašanj. Balkan je prag — preko katerega gre nemški »Drang nach Osten.« Balkan nova zakladnica Evrope.

Balkan je v sredini popolnoma slovanski, obkrožajo pa ga nekateri drugi narodi ob morskih bregovih (Grki, Turki, Italijani, Albanci). Stari Slovani so našli bregove morja že zasedene in so se morali zadovoljiti s tem, da so zasedli notranjčino. V svojem boju za obstanek pa so zapazili — kake važnosti je morje za državo, zato so pomenile vse vojne balkanskih Slovanov: pohod na morje. Šli so na vzhod in na jug. Pri tem so si prihajali Srbi in Bolgari — stisnjeni v notranjosti — do medsebojnih bojov, ki so postali zgodovinski in zgodovinsko važni.

(Zanimivo je, da opazujemo tudi na severu, da so se Slovani umaknili od morja, ki so ga zasedli drugi. Edino obala ob Adriji od Trsta do Drača je bila v slovanskih rokah in še tu je bil hud boj proti italijanskim uplivom.)

Balkan je torej po svojem prebivalstvu slovanski. Ali pa je to slovanstvo prebivalstvo slovansko tako zavedno, da bi zabranilo medsebojni boj, to je drugo vprašanje.

Macedonsko vprašanje se ni rodilo šele s koncem vojne — ampak ima že svojo zgodovino, ki je popisana tudi z bratsko krvjo. Kdor pozna to vprašanje — mora biti pesimist in ne more upati mirne rešitve.

Res je, da so Srbi in Bolgari tekom zadnjih let pokazali ne enkrat svoje Slovanstvo. Izlet v Belgrad in Sofijo, vseslovanski kongres, skupno postopanje, zveze z drugimi Slovani — vse to pričča, da so hoteli prevzeti važno ulogo v Slovanstvu. Imena sedanjih srbskih in bolgarskih politikov in državnikov so v slovanskem svetu znana — in vsak, kdor je občeval z njimi, je našel v Srbiji in Bolgariji enako iskrena in bratska slovanska srca. In vendar morebiti kljub temu ne bo mirne rešitve.

Vsako je lahko opazil, da so skušali Srbi in Bolgari dobiti v drugih slovanskih narodih simpatije — oboji so se hoteli izkazati — kot pravi dobri Slovani. Zdelo se je, da takorekoč konkurirajo med seboj in odkritemu Slovanu je bilo vedno težko, ako je moral soditi v njih spornih točkah.

Ne vdajajmo se iluzijam in ne mislimo, da bi mogla carska beseda

naenkrat rešiti — kar se je toliko let reševalo.

Slavni kronikar v »Nar. Listih« je prav lepo omenil, da imamo Slovanu lepo navado, da učimo svoje daljne brate sloge — s svojimi bližnjimi brati pa se pripravimo. Tako je car rekel, da bi grešil proti Slovanstvu, kdor bi začel vojno — Rusija pa greši že leta in leta nad Poljaki. Poljaki so pisali Balkancem, naj bodo složni in da naj na poljskem kraljestvu spoznajo, kam vodi nesloga — sami pa so v boju z Rusi, Rusini in Čehi. — Čehi so pošiljali na Balkan svarilna pisma, češ da je vse eno, ali je ena vas srbska ali bolgarska — sami pa se bijejo s Poljaki na življenje in smrt zaradi ene same šleske vasi. Mi apelujemo na skupnost in zveze — doma pa se bojimo vsake najmanjše hrvaščine.

Ako vse to premislimo in poznamo — lahko presodimo srbsko-bolgarski spor. Pridajmo temu še ponos in samozavest, ki je vzrasla iz zmag nad Turki, pridajmo Slivnico, pridajmo še n. pr. take članke, kakor so ga včeraj prinesle »Večerne novosti« (poziv na srbsko armado) in spoznali bomo — da slovanstvo samo ne varuje pred vojno.

Naravno je, da si Rusija na vso moč prizadeva, da reši mir — kajti zanjo je Balkanska zveza velikanske važnosti in bo Rusiji v njeni politiki izborna služila. Ravnotako pa si prizadevajo Svabi, da bi »Zvezo« razbili in posrečilo se jim je res pri Srbiji za hrbet. Dasi se piše, da bo vojna lokalizirana — se vendar za Srbijo in Bolgarijo zopet meriti — Rusija in Avstrija.

Ne pozabimo tudi, da Srbi in Bolgari niso nič prav pripravljeni sprejeti rusko posredovanje. Sprejmo ga oboji le, če se obojini ugodu — s tem je rečeno, da bo težko doseči uspeh. Torej v imenu slovanske discipline se mir ne bo rešil; avtoriteta je preslaba — razmere so premočne in zdi se, da jih človeške sile v imenu slovanstva ne bodo vzdržale.

Na Balkanu je torej med Srbi in Bolgari mnogo slovanske zavesti — med narodom in med višjo družbo vlada slovanski duh — vendar to ni jamstvo za mir.

V sedanjih časih je gotovo le eno: ako se spor reši brez vojne — bo zrastle slovanstvo na Balkanu — ako nastane vojna — bo zasekala v jugoslovansko rano, ki bo krvavela stoletja...

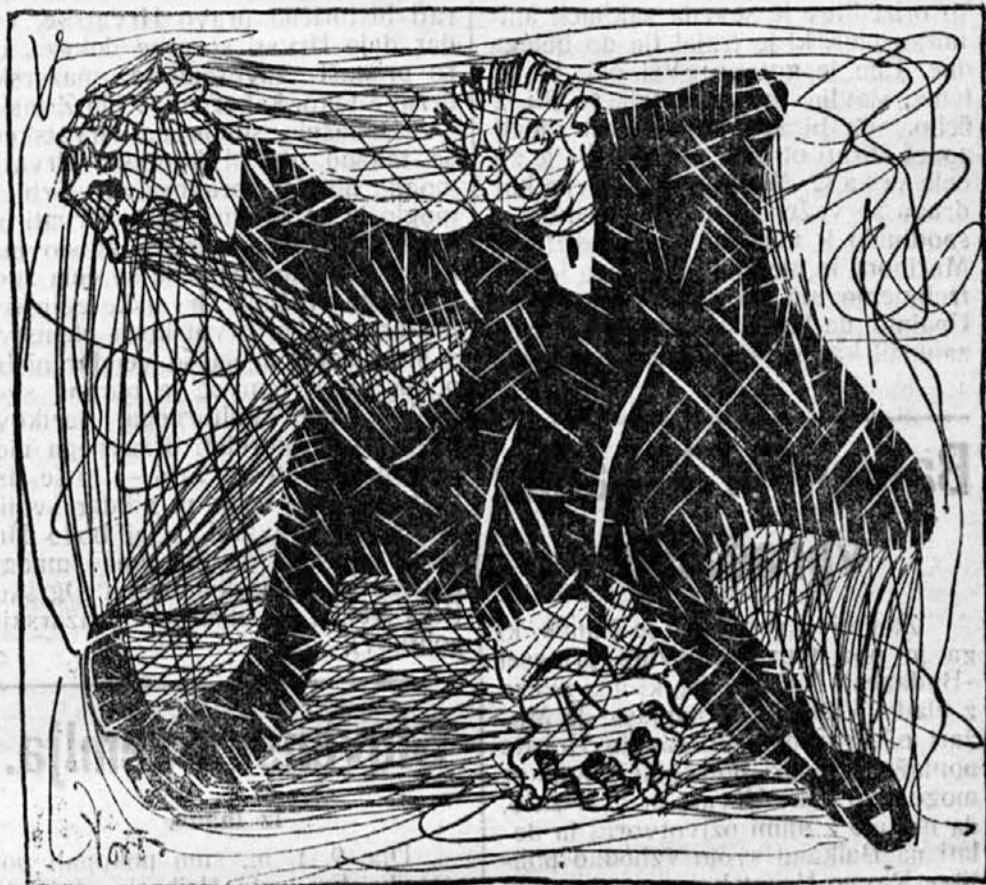
Mariborski jubilej.

Že od petka, dne 13. t. m. sem je bilo nebo večkrat sumljivo oblačno in v marsikaterem srcu se je porajal strah, da nam cela slavnost — zvoedeni. No, drugi — optimisti, so pa trdili, da je to dobro znamenje. In tokrat so imeli prav. Že kar od 2.

ure popoldne, je postala Kopališka ulica precej živahna, od 3. naprej, pa je po njej romalo kar v procesijah: meščani, deželani, peš, z vlakom itd., so prihajali drug za drugim.

Vsak je hitel, vsak požuril svoje korake, tja, proti mogočnemu »Narodnemu domu«. Na vsakem obrazu je bilo čitati lahko razburjenje, saj je v vsakem srcu trepetala radost zbog velikega dne... In komaj je bil storjen prvi korak v svečano okrašene prostore Nar. doma, že je vzvalovilo krog in krog najprejše narodno življenje. Venec naših narodnih gospa in gospic — ponos mariborske Slovenije — je skrbel, da je vsak došlec »prišel na svoj račun«. Tu lepo okrašena dvorana na »vrtu« in v njej: šotor jestvin z najrazličnejšimi nasladami domače, mrzle kuhinje, ponos slovanskih gospodin, tam slaščičarna, z vsemi svojimi čokoladastimi in drugimi sladkostmi. Tam zopet paviljon z zlahno, štajersko in drugo vinsko kapljico. Kako strokovnjaško so poskušali in pupali ti naši ljubi »Weinpaisarji« kozarček za kozarčkom. Kdo bi jim zameril? Bela ročica, poredkane očke — vedno znova in znova so ponujale »čušo opojnosti in pozabljenja...« In zopet: paviljon s cvetjem, a v njem njegov najlepši kras: narodne naše dame. Cvet v cvetju! Malo dalje in pokazali so se divji obrazi »Pipecvih« Indijancev, ki pa so bili kaj krotki. Indijanec, ki je bila samo njih — žela. Bog jim žegnal! V vestibulu te je pozdravil češki pivotoč, s pristnim, češkim pivom, ki je neprestano hladilo žejna, suha in mokroteželna grla. Komaj pa si obstal za trenutek, že ti je zadonel nasproti hrup iz »Hude-Luknje« ter — prijeten vonj kranjskih klobas. Pozdravljene tolažnice lačnih želocev, dasi ste že davno šle pot vsega posvetnega...! Za tem vsem se je vrstila še prireditve za prireditivo: bazar »Trgov. društva«, »Zenitovanje«, na vrtu godba, petje, tamburanje igra naših malčkov »Štirje letni časi« — ki je bila nedvomno krona vsega dneva. Ti malčki pa so imeli še drugo nalogo; agitirali so za »Slovensko šolo«. Njih nabiralnik — veliko šolsko poslopie iz lepenke — je vrgel čistega 45 K. Veselo jih je bilo gledati, ko so vlekli gosta za gostom za sukne k nabiralniku. Na eno bi bili skoro pozabili: na šotor »Sv. Abstinence?!« Tjakaj so zahajale trumoma vse one trudne duše, kojim se je bil spuntal duh v vročem boju z Haložanom, Pekercom itd. Seveda ni manjkalo tudi takih, ki so — vsaj na ta dan — pili iz prepričanja »brezalkoholne«. In kaj bi ne! »Oh, Anica! Tvoj malinovec je bil kot nebeški Nektar! A ti, o Franica! Samo usoda je hotela, da je tisti trenutek legel na melanholično luno mračen oblak in sem zašel raz pota! Megla pa je legla takrat tudi na mojo dušo, dasi je trepetala, utopiti se v morju sladke tvoje — limonade! Kadar pa jo

Težave poslancev in politikov.

Huda je politika, a še hujša kritika.

Lahko se poslanec vreže — ali vjame v kake mreže

Zanjke so nastavljene — mreže so pripravljene.

Kadar se poslanec vjame — kdo iz zanjke naj ga sname?

Slavni naši klerikalci so za mreže dobri tkalci.

Da so se sami že vjeli — mnogo zgledov smo imeli.

Šusteršič je vkljub prisegi večkrat v težki bil zadregi.

vendar se je vselej zrezal in na čisto spet pripeljal.

Tudi slavni dr. Krek — mnogo je imel zadreg.

Zdaj ga je Kamila vjela — mnogo grehov mu naštetela.

Zadnjič je Vrstovšek vpiil, da bo parlament razbil.

Velik govor je govoril in obljubil, kaj bo storil.

»Hochenburger, pereat, ti, zakonov naših tat.

Ti postav se ne držiš, ti pravice ne deliš.

ti sodišča naša kužiš vislice zato zaslužiš.

Tako je Vrstovšek vpiil — vsemu Dunaju pretiil.

Nezaupnico predlagal — in je res v odseku zmagal.

Toda ko je mož spoznal, da se je preveč zagnal, —

ko je čutil, da je v mreži, mislil si je: »Beži, beži.

kaj bi rekla slavna vlada, če se jo preveč napada.

govoriti se pač sme — dalje pa — ne — to ne gre.

Zdaj, ker mož je preveč kričal v lastni mreži je običal.

Vsi so ga opazovali — in se od srca smejala.

Včasih tudi — naprednjak krene napačen korak.

Če prenašlo kam poseže — pade v klerikalne mreže.

Ko zasedo vidi grozno — lahko da je že prepozno.

Večkrat bo! ko se zgovarja, težji položaj ustvarja.

Bolj ko se iz zanjke rešuje, bolj krog sebe jih zdrčuje.

Zato vsak naj dobro pazi, da v te zanjke ne zagazi.

Kdor se vanje zaleti težko se jih iznebi.

LISTEK

PAVEL BERTNE:

Otrok ljubezni.

(Dalej.)

»Nobenih novic od Marte!« je zamrmral oficir, ko je ostal sam. »Človek bi izgubil pamet, Pet dni nobenega pisma! Pošta je vendar v redu, saj sta mi pisali mama in Klara. No, da,« je menil, izkušaje se pomiriti, bati se ni ničesar. Preden mineta dva meseca, bom spet doma. Da pojde ona v Pariz, je tudi gotovo; Gregor ne prekliče, kar je dovolil. In potem je oteto vse! Marta pravi, da se lahko zanese na svojo teto; vse ostane skrito do trenutka, ko lahko porečem materi: Vi imate svojega malega markiza — njega oženite, kakor vas je volja; jaz pa sem mlajši člen rodbine in si uredim življenje, kakor me veseli.

Jezdecji so se bili razvrstili na dvorišču. Se dve, tri povelja, pa zdrifa četa skozi vrata vojašnice. Takrat pa je priskočil podčastnik:

»Gospod poročnik! Gospod poročnik! Pismo za vas!«

»Ah!« si je oddehnil Gilbert, ko je pogledal naslov, »to je njena pisava. Vendar že enkrat! A prečitam ga v vlakcu.«

Sedel je v kotu tovornega vagona, ki so ga bili opremili z naglo zbi-

timi klopki: osebnih vozov je primanjkovalo že zdavnaj. In zdaj, ko je vlak drdral in je ležalo mesto za njimi, je naglo izvlekel Martino pismo.

Odprl ga je skoro radostno. Toda — o Bog, kaj je stalo v njem:

»Gilbert! Izgubljena sem. Ko si odšel, mi je bilo tako hudo, da sem se onesvestila. Oče me je prestregel. Ah, Gilbert! v tistem hipu je zapazil, kar sva mu upala prikriti do konca. Odvedel me je domov in mi izsilil resnico. Hotel je, da mu povem ime... tvoje ime, Gilbert. Toda saj veš: niti če bi me bil ubil, ga ne bi bil izvedel. Prisegla sem ti, da ohranim najino tajnost, dokler ne izpolniš ti svoje obljube; ne boj se, da bi jo izdala... On pa me je vrgel na to na tla... Ah, mislila sem, da mi bije zadnja ura. Toda ne: najina nesreča se je šele začela. Oče me je spodil iz hiše. Zbežala sem, kakor blazna. Hotela sem se umoriti. In tudi bolečino sem začutila... tako strašno, da sem kričala na glas... Nič prav ne vem, kaj se je zgodilo nato. Ali v gozdu, kamor sem bila zbežala, me je srečala Jera. Ona je takoj spoznala, kaj mi je; odvedla me je in me vzele v svojo kolibo v Šansnejskem gozdu, kjer sem se zbudila šele čez tri dni iz svojih smrtnotežkih muk, Gilbert, midva imava... ti imaš... ubogo majhno hčerko... A jaz sem pri Jeri brez obleke, brez denarja; ah, Gilbert, brez tebe!... To, vidiš, mi je najstrašnejše. Gilbert reši me. Reši

mater svoje male; reši naju obe! Samo vate še zaupam. In ljubim te. Gilbert moj, ljubim te! — Marta.»

Gilbert de Rožegi se je trudil obupno, da bi prikriil svojo žalost vojakom, ki jih je spremljal na bojišče.

Njegova oboževana Marta ga kliče, Marta, ki zaupa samo vanj — Marta, brez sredstev, brez zavetja, nesrečnejša od najbolj zapuščenega bitja na svetu!... Kliče ga, in v nje-nem naročju plaka drago, malo dete, ki bo le otrok brez očeta, brez pravic in brez imena, ako ga ne prizna pred zakonom... On pa se gre bit... on odhaja morda v smrt na krvavi bojni poljani!

Ce pade — kaj bo imela po njem njegova hči? Ah, potem ji je dal življenje samo zato, da jo pahne v bedo in sramoto!

Ne! To bi bilo dreveč strašno, preokrutno... Toda — dolžnost ga kliče; on mora iti svojo pot.

Vlak je drdral. V tovornih vozovih, ki jih je zračila samo odprta zatorva, je vladala duševna vročina. No, vojaki, zaprti v te hlevy na kolesih, so jo prenašali potrpečljivo. Smejali so se in peli ter pušili kakor lokomotive, da se vsaj malo ožive.

Gilbert de Rožega se ni nič več zavedal, kaj se godi okrog njega. Pred njegovim duhom se je dvigal samo obraz nesrečnice, ki ga kliče na pomoč in mu kaže njunega otroka, njiju drobno, nedolžno hčerko.

V Parizu se vlak ni bil ustavil. Zdaj so drdrali skozi vinorodno

Šampanjo; od hipa do hipa se je bližal vlak domači lorenski zemlji.

In že je tiketala železna kača po njej... Ah, kolodvor ki je svignil pravkar mimo njih, je bil Blem; tu se cepi proga proti Sen-Disjeju!

Se nekaj časa se bodo vozili tik ob Trahoarskem gozdu; Gilbert je zrl nedaleč njegovo temno senco, in ob pogledu nanjo mu je vrela kri.

Drdral je vlak, drdral po trdovratnem taktu pehajočega železja; zdajci pa se je razlegel dolg, zategel vrisk lokomotive, ki mu je sledilo dvoje, troje krajsih piskov: hitrost vlaka je polenjala.

Ustavil se je sredi polja. Že zdavnaj je bila trda noč.

Tam doli, par streljajev daleč, so se videle luči in svetlobni signali postaje.

»To je Carni«, je zamrmral Gilbert. »Samo dvanajst kilometrov je od tod do Šansmejske šume!«

Spečji vojaki so bili planili iz sna.

»Kaj pa je spet? Kje smo?« Poveljnik vlaka, star major, se je ustavlil v bližini in kriknil:

»Razume se, da gospodje častniki lahko stopijo dol, ako jih je želja; moštvo naj se ne gane!«

V vlakcu je bilo pet ali šest oficirjev, ki so se takoj poslužili dovoljenja, da si razmajejo otrple noge in povprašajo, kaj je novega.

Stali so že dobre četrte ure. Kaj vruga čakajo, da ne vozijo dalje?

»Lahko vam povem, gospodje,«

je dejal major tajnstveno; samo — ohranite zase, ker drugače ne ukrotimo moštya. Ali ste videli uradnika, ki je ustavil vlak z rdečo svetilko? Zdi se, da so napravili tam nekje spredaj napačen manever; lokomotiva je skočila s tira in leži zdaj na boku čez progo, tako da je zaprt vse promet. To je treba spraviti v stran...«

»Da moremo dalje...«

»Mi in še trije drugi vlaki, ki so pred nami.«

»Torej bomo čakali tukaj pet do šest ur?« je vprašal eden izmed oficirjev.

»Sreča, ako bomo samo toliko.«

»Ali... ali je res vse to?«

»Uradnik mi je pravkar povedal. Proga je zaprta tako nerodno, da niti priprav ne morejo pripeljati; to pa veste, da lokomotiva ni lahka stvar.«

Gilbert de Rožegi ni poslušal dalje. Že je tekel proti glavi vlaka, kjer je videl silneto mehanika, razgovarajočega se z uradnikom, ki je držal v roki rdečo luč. Uradnik ga je spoznal takoj.

»Ah, gospod grof, vi ste tu?... Danes pa nimamo sreče, kaj ne, da ne?«

»Ali bo trajalo dolgo?«

»Lokomotiva je počez. Lahko si mislite...«

»Majorju ste rekli, da bomo čakali šest ur...«

(Dalej.)

bodeš zopet prožila, vedi, da se je napijem tudi — jaz! Veselje in radost povsodi, od prvih popoldanskih ur pa do »nove zore«. Poleg vsega pa tudi marsikaj resnega in važnega. Tako je slavnostni govornik g. dr. Rosina v vznešenih besedah original pomen slavnosti, dela v 25. letih in spodbujal k vstrajanju. Naj se hvaležno spominjamo tudi vseh milih gostov iz vseh koncev in krajev slovenske naše domovine, zlasti pa prvomestnika C. M. D. g. deželnega sveta, v p. Senekoviča, g. dr. Hudo-vernika in gospice hčerke, ki so prihitali iz daljne Ljubljane v našo sredo! Srčna hvala! Upajmo le, da temu prvemu videnju sledi že v kratkem svidenje o drugi priliki...! Vso to prireditve je seveda zaključil animiran ples, ki je trajal tja do belega dne. Eno je gotovo: Vsi oni, ki so temu slavju prisostvovali so šli z željo, da bi se čim večkrat mogli zopet zbrati ob taki priliki. Bila je že cela vrsta C. M. slavnostij, a ena kot druga so važni in mogočni faktor v spodbudo k narodni odporosti! V Mariboru in njegovi okolici pa je potrebnemu nič manj, kot je drugje. Upajmo, da bo ta jubilej v tem oziru zapustil kar najmočnejše sledove!

Iv. S.

Balkan in hrvaško vprašanje.

Zanimivo nesramen je članek, ki ga je pod tem naslovom prinesel »Budapesti Hirlap«, list, ki ima zveze z vlado. V članku se naglašja, da Mažari nikakor ne nameravajo Hrvatce pomazari. Ogrji potrebujejo kolikor mogoče bratske Hrvatce in sicer zato, da morejo z njimi oživotvoriti in delati na Balkanu svojo vzhodno politiko. Ravno Hrvatska mora s svojim hrvaškim jezikom obvarovati Ogrce pred Balkanom. Zato je v interesu Ogrcov, da Hrvatci ostanejo Hrvatci in da katoliški Hrvatci postanejo odkritosrčni unionisti (t. j. mažarini). Za to se ne sme pri njih podpihovati mržnje proti Mažarom, temveč Mažari morajo tako delati, da si pridobijo simpatije Hrvatov.

V pogodbi že se daje Hrvatski dovolj možnosti, da obvaruje svoj narodni karakter. Če bi pa Hrvatci gravitirali proti pravoslavim in če bi delali na to, da se ustvari edinstvo, tedaj bi bilo pa kmalu po njih. Le tako dolgo, dokler so Hrvatci zvezi z Ogrsko, le tako dolgo morejo ostati Hrvatci, med tem, ko bi se v državi, kjer je večina Jugoslovancov, spreverili v Srbe.

Ni Mažara, ki bi se veselil odnošajev, ki sedaj vladajo na Hrvatskem in ki bi ne želel, da se ustavno življenje čimprej povrne. Toda v to svrhu je najprej potrebno, da se Hrvatci povrnejo k mažarski državni ideji in da popolnoma opustijo prijateljstvo z avstrijskimi Slovani in da opuste svojo politiko, ki meri na odcepitve Hrvatov od Ogrske.

Ogrska je svojedobno Hrvatce branila pred turškimi napadi, osvobodila jih je tudi avstrijskega absolutizma (zato jim je dala Kuhene, Rauche in Cuvaje) in ne bo se obotavljala, da čimprej zavede ustayne odnošaje. Če se povrnejo Hrvatci k staremu historičnemu prijateljstvu napram Mažarom, in če se odkritosrčno priklonijo mažarski državi, takrat bo delala Ogrska nato, da se povrnejo zgodovinski odnošaji, predvsem, da se z razrešitvijo bosanskega vprašanja razširi ozemlje Hrvatske preko Save.

M. ZEVAKO:

V senci jezuita.

(Dalje.)

Sledili bomo vitezu De Ragastanu in njegovim tovarišem na njih poti v Pariz, kjer so ostali samo par ur, da odrinejo takoj nato proti Italiji.

Omeniti moramo samo, da so skrivali Zileti Flerialovo smrt, dokler se je le dalo.

Vendar je pa napočil dan, ko je morala kneginja Beatrice priznati resnico.

Zileta je skoraj umrla od žalosti. Toda bila je še mlada...

In videla je Manfreda tako obupanega zbog njegove obupa, tako žalostnega nad njeno žalostjo, da je začela po malem vsaj prikrivati svojo bolečino.

Nato je izginila sčasoma ta velika bol — kakor izginjajo vse velike žalosti človeške; čas in ljubezen, ta dva velika tolažilnika, sta pregnala bridkost iz Ziletine duše.

Mislila je na ubogega norca samo še z nežno otožnostjo, a ne da bi ta otožnost kalila veselje njenega srca.

V Montefortu, ljubkem laškem mestecu, kjer so bili zdaj yarni pred vsakim preganjalcem, je bil dal postaviti vitez De Ragastan sredi vrta

Priklopitev Bosne in Dalmacije k Hrvatski je tudi v interesu Avstrije. Avstrijski Nemci morajo izpovedati, da je proti poslovanju Avstrije samo en lek: priklopitev Bosne in Dalmacije k ogrski državi. Kakor danes stvari stoji, se ne služi interesu Nemcev, temveč Slovanov. (Kaj vruga bi se hoteli, da bi bilo švabskim interesom ugodeno?) Avstrijski Nemci bi samo tedaj mogli priti k nadvladi v Avstriji, če se oprostito Dalmacije in Bosne; zato je rešitev dalmatinskega in bosanskega vprašanja največja nužnost, nužnost, ki so jo ustvarili dogodki na Balkanu.

Ako se Bosna, Hercegovina in Dalmacija priklopijo Ogrski kroni, tedaj če Ogrska sama takrat podpirati historično pravo Hrvatske, kadar dajo Hrvatci stvarne dokaze, da so pristaši suverenitete mažarske države tako, kakršni so bili Zrinski.

Današnje stanje na Hrvatskem je takšno, da bi katoliški Hrvatje mogli postati pravoslavni Srbi in moglo bi se zgoditi, da bi Hrvatci izginili in izginila njihova zgodovina. Nasproti temu dokazuje še cela zgodovinska prošlost Hrvatske edinstvo mažarskega in hrvaškega plemstva v stari dobi; in narod vendar ni bil pomazaren, temveč je ohranil svoj jezik. Vsled kulturnega, jezikovnega (1) in morebiti državnega ujedinitvenja Hrvatov s Srbi — bi še Hrvatci izginili. Mažari ni nikdar svojih prijateljev prevaral. Naj bodo Hrvatje uverjeni, da jim pojde mnogo boljše, če se naslonijo na Ogrsko. (Res velika je modrost mažarskih politikov).

Slovenska zemlja.

Iz Ihana.

Dne 9. t. m. smo pokopali posestnika Franceta Hribarja iz Sela št. 4, ki se je vsled žalosti in obupa obesil. Pred pol letom mu je na porodu umrla žena in mu zapustila osem otrok, katerih najstarejši še nima 12 let. Ko so mrtveca pripeljali na pokopališče, je prišel zraven župnik Železni, Prišel ni pokopavat, ker tudi zvoniti ni pustil, pač pa je delal grde opazke o umrlem. Poteni pa je stopil h krsti (trugi) in začel trgati križ, angelje in druge okraske, ki so navadno na krstah. Ker ni mogel s prsti vsega raztrgati, je vzjel nož in hitel z njim rezati križ itd. in je vse metal po tleh. Tako početje je zverinsko in se čudimo, kako se je mogel vzdržati brat Jakoba Hribarja, da ni zagrabil na mestu duhovnega skrunilca in spodil k njegovi kuharici. V šoli je potem ravno ta župnik rekel otrokom pričo hčere umrlega da je mrtvi Hribar pogubljen. Šolarji pa so potem iz šole grede upili na ubogo siroto: »Tyjo ta star je že v peklu.« Duhovniki črtijo vsakega, ki ne trobi v njih rog. Hočejo, da bi vse potrdili ljudje, kar naredo. Pogledite tega božjega namestnika iz naše župnije. Ali bi bil kakšen liberalci v stanu raz krste mrliča strgati križ in angelje. In, če bi storil to liberalci, kako hitro bi ga zaprli. »Domoljub« in »Slovenec« bi pa pisal: »Taki so liberalci, še mrtvih ne spoštujejo!« Zares lepi so naši duhovniki!

Z dežele.

Cvetlični dnevi na Južni železnici dajo vsemu uradništvu mnogo posla. Vpreplo se bo vse gospe, gospodične, ki so več ali manj odvisne, da bodo nadlegovale na vsaki postaji potnike in jih izžemale. Namen je dobrodelen — v toliko je prav in priporočljiv — a vprašanje pride ne-

hote: Uprava Južne železnice ne pozna Slovencev, noče upoštevati njih upravičenih zahtev. Zakrknjeni uradniki izvajajo pod zaščito uprave južne železnice slovenske potnike, v Celju, Mariboru, Celovcu, skoro vže v Zidanem mostu ne dobiš listka ako ga zahtevaš v slovenskem jeziku, z eno besedo, kjer je le mogoče se zaposlavlja slovensčina. Koliko truda in upravičenih pritožb so že slovenski trgovci zaman vposlali na upravo Juž. železnice radi dostavljanja nemških naznanilnih listov (avis) Južna železnica pozna pač dobro slovenski groš — noče pa poznati dolžnosti, ki jih ima do nas. In še eno vprašanje je: Koliko od nabranega denarja med Slovenci bo prišlo med slovenske uradniške vdove in sirote? Mogoče 50 K, veliko bode, če pride 100 K in drugo? Med naše zaračunavce, renegate, sploh od nas stran, Upravi Južne železnice, katere dolžnost je, da skrbi za svoje uradništvo pa kličemo: Kakor ti meni, tako jaz tebi!

Iz Savinjske doline.

Dovolite mi gospod urednik, da vam po končani bitki poročam, da si je »Dan« v svojim odločnim nastopu v boju proti korupciji in polovičarstvu pridobil simpatije vseh politično zavednih savinjskih narodnjakov. G. dr. Triller pravi, da se potok strankarski disciplini ter stopa torej zopet na čelo armadi, ki naj z naporom vseh sil osvobodi narod in ga dvigne iz hiranja v krepko, zdravo življenje! Ne vem, kaj naj bolj občudujemo, ali dr. Trillerjevo strankarsko disciplino, ali zmagoslavno navdušenje napredne armade, ki si je zopet priborila neustrašnega vodnika, ali bi se čudili lepim in hvaležnim besedam kranjskega deželnega glavarja, ki jih je posvetil v političen grob edincemu reprezentantu napredne stranke. »Slov. Narod« je ves srečen, ko to poroča, saj je to vendar živ dokaz, kako znamo biti uljudni in dostojni, in kako zna celo deželni glavar kranjski biti hvaležen onemu, ki je zanj krvavi pot potil. Prijatelji, dokler se bomo bali resnice radi oseb, ki iz uljudnosti storijo največjim škodljivcem naroda vsako uslugo, tako dolgo ne pričakujemo napredka in ne frazarimo o svojem narodnjaštvu. Prav posebno nas še veseli, da »Dan« ni posnemal onih, ki iz uljudnosti teptajo strankina načela, v isti sapi pa obkladajo vas s svinjami, morda zato, ker v vaši sredi ni deželnih glavarjev in hofratov, ker meri vaš pogled vse drugam!

Stajersko.

Pri Sv. Ivanu na Dravi so potegnili na suho truplo trgov. vajenca Spittana. Fant se je učil pri tukajšnji nemški, specerijski tvrdki Fontana. Kaj je gnalo fanta do samomora, danes še ni znano.

V Hrušovcu pri Celju so te dni prišli nevarnega vlomilca Antona Bodiška, 13. t. m. je v noči nenadoma slišala posestnica Marija Dobrajna v svoji spalnici ropot. Ko je vstala, je strahoma opazila moško postavo, ki je baš ulomila njeno omaro. Moški ji je grozil, da jo umori, če se le kolkaj zgahe. Dobranjčova pa je kljub temu začela kričati in na pomagaj klicati, na kar so prihiteli sosede in še pravočasno prijeli neznanca, ki se je hotel skozi okno umakniti. Spoznali so v njem dninarja Bodiška. Pri sebi je imel denarja v gotovini in hranilnično knjižico za 1500 K, kakor tudi več srebrnih ur, ki jih je pokra-

del pri drugih prilikah. Bodiška so oddali celjskemu sodišču.

Maribor. (Zanimivi poskusi z brezžičnim brzojavom.) V torek, dne 17. t. m. je imel pater Camelli S. J. iz Gradca raz gore Piramide zanimive poskuse brezžičnega brzojava, po čisto novih konstrukcijah. Na 13. m visokem drogu je bila žica — iz bakra — dolga 80 metrov, napepljena, koje konec je bil pritrjen na nekem kolu v travi. Elektro-magnetni tok so bili izborno slišati, ozir. opažati. Vsa priprava ima prostora v torbi obsega 20x25x30 cm in tehta vsega skupaj 5 kg. P. Camelli hoče iznajdbo odstopiti vojaškimi oblastvom. — Naši graški gg. P. p. si preganjajo na zelo koristen način svoj dolgi čas. Ni pa čudno, če vsled tega nastajajo najraznovrstnejše govoriče, ki bi tudi morda — zanimale širšo javnost. O njih še spregovorimo.

Požrtvovalnost Nemcev. Kadar moramo Slovenci žrtvovati za našo C. M. D. se k temu odločimo vedno le s kislim obrazom. Le izjemoma, da se odločujemo k temu zgolj iz požrtvovalnosti. Naš 200.000 kronski proti Roseggerjev fond, še danes menda ni popolnoma plačan. Pogledimo pa, kako je med Nemci. V enih zadnjih sejah, je dejal v nemškem Nationalverbandu dr. Groß, da bo Roseggerjev sklad kmalu dosegel 3. milijon! Res je, da smo Slovenci — mnogo — manj številen narod, kot Nemci, a vendar: bi si li pri nas še kdo drznil zahtevati, da se naj zbira za tretji stotisoč C. M. proti-Roseggerjevega sklada?! Teško da!

V Pavlovcih pri Ormožu so otroci dvakrat zažgali. Ko sta šla kočarja Anton in Marija Blagovič 1. t. m. na dnino, sta pustila doma svoje otroke, v starosti 1 do 11 let. Ob 3. uri popoldne pa je nakrat začelo goreti v mlaticih Blagovičev in le naporu vseh sosedov, je bilo zahvaliti, da ni zgorela še hiša. Dne 12. t. m. proti 7. uri zvečer pa je začelo goreti v nekem neuporabljenem gospodarskem poslopju posestnika Ivana Podgorčeca v Vrebovniku. Tu pa je upepelil požar tudi streho bližnje vinaršnice in hlev posestnika Antona Janežiča. Hlev je zgorel do tal, le hišno poslopje so otehi požrtvovalni sosede. V vseh teh slučajih so bojda zažgali z ognjem se igrajoči otroci. — Koliko takih nesreč najdemo popisanih vsak dan v naših listih a vedno so še stariši — v lastno škodo toli neprevidezni, da pustijo svojim otrokom užigalice in druge ognja-nevarne stvari.

Iz Št. Lovreca nad Mariborom. (Streli z revolverji.) Pretečeno nedeljo so prišli čevljar Iv. Viločnik, pekovski pomočnik Fran Sabaty in kovač Matija Hecl v gostilno krčmarja Jakoba Novaka. Vsi trije so bili že zelo vinjeni in začeli prepir med hlapcem Novakovim in Novakov, ki je hotel svojega hlapca braniti. Ko se je vrgel Novak na imekovane tri, je Hecl potegnil samokres in ustrelil tako, da je krogla šla tik mimo Novaka. Na to so se vsi trije odstranili in Viločnik je zopet — ne da bi zadel — ustrelil proti Novaku, ki je baš zapiral gostilniška vrata. Med tem pa je počil že tretji strel in krogla je šla skozi okno v gostilniško sobo, koder je sedel zloznani poštar Schuhay in hlapec Obrul. — Fante so seveda vse tri prijeli in odvedli v zapor c. kr. okrož. sodnije v Mariboru. Cela afera se nam zdi nekam čudno »zapletena«, vsaj po dosedanjih poročilih. Zdi se nam, da tiči za vsem nekaj več, kot samo, gostilniški prepir. Ob času bomo še poročali.

Maribor. (Strah pred »Wind-scharji«.) Zadnja C. M. slavnost je dala mariborskim renegatom povod k vsem mogočim in nemočim govoricam: o demonstraciji, manifestaciji itd. itd. Izmisli je vse to seveda oni furor, ki se vedno pripravljajo — proti nam. Zanimivo pa je, da smo videli ves dan in tja do polnoči pred Nar. domom par naših policajev — v civilu! Kaj so iskali? So li bili nam v yarstvo poslani? Značilne so besede enega »Tührerjev«: »Zdaj je v Mariboru že res 40% Slovencev?« Naj le bo miren: take strašne nevarnosti še ni...

Dnevni pregled.

Užaljeni Nemci. Dne 17. t. m. je nameraval predsednik poslanske zbornice dr. Sylvester v imenu avstrijskega državnega zbora podati nemškemu cesarju brzojavno čestitke državnega zbora. Do tega ni prišlo, ker so slovenski poslanci izjavili, da se za ta slučaj abscentirajo zbornične seje na eni, na drugi strani pa, ker je bilo pričakovati, da se tako čestitko prepreči od strani Čehov še morda z vse kaj drugim. Nekateri — češki — poslanci, so se upirali tudi na to, da se ruski vladarski hiši ob isti priliki — 300letnici vladanja dinastije Romanov — in čestitalo. To daje seveda nemškimi časnikom zopet ugodno priliko, obrniti ost nacionalne gonje proti avstrijskim Slovonom. Tudi po naših krajih, začno razne nemške bojne organizacije z mrzlično naglostjo pripravljati protiakcije in kmalu bo prišlo do obsežnega odgovora nemških korporacij na ta korak slovanških poslancev. Štajerskim Slovencem more biti ta korak slovanških poslancev seveda le dobro došel, saj je danes štajerskim Slovencem dovolj jasno, kaj pomenijo take nemške nakane. Konstatirati pa moramo, da so se temu protestu Čehov in Poljakov, pridružili tudi slovenski klerikalci, državnozbornski poslanci. Ti koraki v državnem zboru ne bodo šli mirno iz sveta in Nemci bodo gotovo na njim lastni način odgovorili. Svetujemo vsem da se za take slučaje vzdrže vsakega nepotrebnega koraka. Zaliti se seveda ni pustiti nikomur od nikogar! Dobro pa bode, da pazijo naši sorodniki na »nemške« svoje somešane in sodeželane, to pa zato, ker imamo dobro priliko, zbirati materiala, ki naj nam služi v morebitnih zapetih slučajih, ko bode kak »Volksrat« iskal med Slovenci — vlezljalce.

Lurški čudeži. Minoči ponedeljek je predaval v Mariboru, »pri Götzu«, zdravnik dr. Aygner o lurških »čudežih«. Predavanja so bila v marsikatero zelo zanimiva, saj so razkrila v marsičem naravnost kolosalne — lumparije, ki se gode dan za dnem v Lurdu. Proti Aygnerju se je oglasil dr. Ant. Medved. Njegov govor je bil zanimiv v toliko, v kolikor je pokazal njegovo globoko prepričanje. Publiko, daji po veliki večini »protirimska«, da je s spoštovanjem poslušala. V nadaljnem se je oglasil k besedi tudi klerikalec Plotsch, ki ni dosegel drugega, kot, da je sebe in druge nezashlišano osmešil. Smo principiarno proti izrabljanju in izkoriščanju po turški metodi, a vsekakor se nam čudno zdi, da naši klerikalci človeku ala Plotsch, kratkoma ne prepevodo ob takih prilikah govoriti v imenu klerikalcev! Mož očitvidno boleha na nekaki verski blaznosti, v kateri smeši sebe in svoje pripadnike, kjer le more. Obširnejše poročilo tega predavanja priobčimo na drugem mestu.

Ta krvnik je bil pač tudi sam nedolžna žrtev. In vrhu tega je bil oče njenega soproga! ...

Nekega dne je sedela kneginja Beatrice na razkošnem vrtu montefortskega gradu v senci stare vrbe, ki je igrala veliko vlogo v njeni burni mladosti.

Poleg nje je počival vitez De Ragastan.

Aveta in Zileta sta imeli vsaka svoje vezenje na kolenih.

Mansred in Lantné sta ju opazovala z ljubečimi pogledi: Tudi stari grof De Monklar je bil tam.

S tistim svojim resnim in hkrati milim glasom, ki je bil vsakomur tako mikaven, je pripovedovala kneginja Beatrice, kako sta si z Ragastanom pred mnogimi leti priznala svojo ljubezen pod to staro vrbo.

Vsi očarani in ganjeni so poslušali navzoči...

In ko je končala svojo povest in so se spogledali z mokrimi očmi ter sta menjali Aveta in Zileta z Lantnéjem in Manfredom globoke, ganijene poglede, je izrazila Beatrice splošni dojem:

»Je torej stvar na svetu, močnejša od nesreč, stvar, ki prekorači vse ovire, podira gore, izbriše daljave in dviga slavo človeškega srca skozi vse bede življenja — stvar,

velika med vsemi, lepša od krasote, silnejša od sile, močnejša od smrti, in to je ljubezen...«

XLI.

Rambujé.

Popotniki, ki jih privede kaprica, opravke ali goli slučaj v Rambujé, si ogledajo skoro vsi stari grad, ki se prištevja med zgodovinske spomenike Francije.

In pray imajo ti popotniki, zakaj grad je vreden, da si ga človek ogleda.

Kakor vse zgodovinske stavbe, ima tudi on svojega čuvaja, ki do biva poleg pičle državne plače, hvala Bogu, tudi napitnine obiskovalcev.

Ta uradni cicerone vodi svoje goste najprej po prostornih sobah, ki vzbujajo v domišljiji slike napudranih markijev in markiz v afektiranih naklonih; nazadnje pa jih spremi na samotni hodnik, v katerega se odpira več praznih sob.

Ozračje, ki vlada tu, je nekam turobno.

Vsakdo zasluti takoj, da se je zgodilo tu nekaj strašnega.

Zdi se, da so ohranili zidovi skozi vsa stoletja odsev grozne tragedije.

Stopimo dalje...

Hodnik vodi v osamljen stolp; mahoma ti je, kakor da te je nekaj preneslo daleč, daleč od gradu.

Soba, kamor smo stopili, ni baš velika.

Nje okna gledajo v park.

Gola je.

In žalostna je, polna tugobe, ki se je otresaš zaman...

In čuvaj ti pravi:

»Tu je umrl kralj Franc I...«

Nato, ko vidi pri svojih poslušalcih nameravani dojem izvršen, doda vrli možakar:

»Čudna reč Franca I. so prenesli po njegovem lastnem ukazni v to čumnato: tukaj je hotel umreti... On ni maral ostati v svoji sobi, ni se hotel boriti s smrtjo sredi skrbi in simpatij; nihče ne ve, zakaj, a dal se je prenesti semkaj... in hotel je biti sam!«

In v obiskovalčevi domišljiji se vzbudj turobna slika starega kralja, ki hoče umreti sam, daleč od svojega stanovanja proč, daleč od sina, daleč od prijateljev, daleč od vsega. »Zakaj?...« To vprašanje te dvigne nehoti sredi dušne tesnobe. Zakaj? ...

To zanimivo in tajinstveno področnost hočemo zdaj pojasniti; ona naj služi v epilog naši povesti.

Bilo je pičle tri tedne po tragični smrti Tribuletovi.

Morala. Kdor je zadnje mesece količnik pazno čital nemške graške dnevnike, je moral s tiho grozo opazovati nezasišano razširjanje nemorale, ki se čim dalje, tim huje širi med gornje štajerskim, nemškimi prebivalstvom. Seksualni ekscesi poživljene nemške morale slavijo že cele orgije. Ne bomo te prestopke preiskovali po pripadnosti kazenskih določb, konstatirani pa moramo, na lubo našim nemškim sodeželanom, da se je v **zadnjih treh mesecih samo v Gradcu, Brucku in Ljubnem našelo 78 slučajev onečiščenja deklic v starosti 2 do 12 let!** To posirovljenje nemške morale — v vseh plasteh, zlasti v Gradcu — da mnogo misli in pove več kot cele knjige! Vrhu vsega tega pa že nekaj tednov sem krožijo po Gradcu govornice, glasom katerih so v take svinjarije zapletene številne meščanske rodbine, kojih deklice — hčerke — obiskujejo tamošnje meščanske, srednje in strokovne šole. V koliko so te govornice resnične, se ne da kontrolirati, kajti čez vse je razprostrta nekaka neprozorna, tajinstvena koprena. Da pa obstojajo tudi faktični slučaji, je gotovo. — Zakaj to objavljamo? Ker se tudi po naših krajih, zlasti pa po ptujskem, dogajajo take stvari. V ptujskem okraju širi to nemoralno Ornik-Linhartova šnopsarska štajercijanska politika. Tam jih opazamo, a celo leto ne v tej meri, kot v imenovanih treh mestih. Drugod — po naših krajih — pa so ti slučaji izjemni ponajveč importirani po nemških priselencih vseh slojev. Kljub temu nemška javnost nas vedno sramoti, češ, kako smo moralno razdivjani. Zlasti se to dogaja v slučajih po ptujski okolici. Vedoma pa zamolči, kdo so oni degeneriranci — moralni — in kaj jih je do tega privedlo. Za nemško moralo Hans Bartsch pač ne najde »romana«, dasi bi ravno tu imel hvaležno priliko, raziskavati in zbirati materije kakemu novemu romanu.

Uredniška tajnost. V Avstriji smo imeli zadnje čase par slučajev, ko je sodišče hotelo urednike prisiliti, da izdajo uredniške tajnosti. Časnikarji se seveda niso udali. Hohenburger je hotel spraviti to celo v državne protografice. Časnikarji so se proti temu uprli. V pondeljek so imeli zborovanje mednarodne zveze, ki ima 16.000 članov in tam se je sprejela ta resolucija: »Današnje zborovanje avstrijskih časnikarjev in zastopnikov vseh časniških korporacij v državnem zboru zastopanih kronovin in dežel zopet izjavlja, da soglašajo s sklepi mednarodnih kongresov o prisilnem pričevanju časnikarjev, in proglašajo ta sklep kot obvezen za vse časnikarje. V sled tega ni nobenemu časnikarju dovoljeno, izdati uredniško tajnost. Današnje zborovanje tudi ponovno izjavlja, da se bo moralo vsakega časnikarja, ki bi delal nasprotno tej prepovedi, brezpogojno strokovno in splošno izobčiti, da torej ne bo izgubil samo svoje službe, temveč da bo tudi osramočen. Vsi časnikarji se prosijo, naj stopijo v zvezo s poslanci, s katerimi so v zvezi, da nastopijo za interpretacijo paragrafov 159 in 160 kazensko - pravnega reda v tem smislu, da spadajo med osebe, ki niso prisiljene pričevati, tudi vsi časnikarji.« Tudi pri nas so se naivni ljudje, ki pridejo v uredništvo z zahtevo, da se jim izda dopisnika. To se seveda nikdar ne zgodi. Resnica pa je, da ljudje na uredniško tajnost preveč greše in da ima tajnost svojo slabo stran. Strinjamo se v tem z g. Kochom, urednikom »Nar. Listov« v Pragi, ki je pred kratkim izdal knjigo »Novine«, kjer pravi, da: ako stojimo strogo na stališču uredniške tajnosti — pa bi bilo treba odpraviti anonimnost. Kdor hoče kaj javnosti povedati, naj se podpisuje. Ako je stvar resnična in dostojna, se ni treba skrivati. To bi bilo gotovo v korist časopisju, ker bi se s tem odstranila marsikaka nedostojnost, ki je sedaj omogočena z uredniško tajnostjo. Dokler se to ne izvede, pa je uredniška tajnost častna dolžnost vsakega uredništva, ki je vsi Hohenburgovci ne bodo uničili.

Dr. Krek na Limbarski gorl. Vsako leto na kresno nedeljo povabijo župniki iz okolice Limbarske gore svoje kimoince na Krekov shod. Tam čveka Krek in še nekateri koruzniki, ki samo to pripovedujejo, kar v »Domoljubu« in »Slovencu« berejo. Ljudje jih poslušajo in zato niso prav nič bolj pametni. Za letos pride tudi Kreku pomagat kamniški dekan Lavrenčič. Priporočamo dr. Kreku, naj letos pove na Limbarski gorl 1. Kako se je imel poldrugo leto z g.č. Theimerjevo na Dunaju? 2. Kakšna pisma ji je pisal? 3. Kje je bil letos aprila meseca, ko ga je Theimerjeva iskala okrog. 4. Ali ni bil ta čas na Brdu, kjer so imela mlada dekleta gospodinjki tečaj in jih je učila g.č. Peče? 5. Ali je to slučajno, da je imel dr. Krek vedno tam kaj opraviti, kjer je imenovana »gospodinjica? Seveda Krek ne bo od-

govoril na vprašanja, in bo raje in cenje zabaval na liberalce in druge take hudobneže. Delal bo svoje dovtipe, backi mu bodo ploskali, ampak s tem še ne bude nas prepričal, da je nedolžno jagnje, kakor se dela. Prosimo tudi Kreka ali Lavrenčiča, naj povesta ljudem na shodu, da je deželni glavar dr. Šusteršič samo za svoje stanovanje iz deželne blagajne pobral 60.000 K, ljudem iz Črnega grabna naj povesta, koliko stanejo na leto tisti trije deželni avtomobili, v katerih se vozijo dan na dan klerikalci, povesta naj, koliko in komu so dali že toliko tisočev deželne podpore za hleve in bike, kje je tistih 10 milijonov, ki jih je najela dežela pred par leti, koliko od tega so dobili tisti, ki jih Krek farba itd. Seveda se bude letos tudi kamniški dekan Lavrenčič priporočal ljudem, naj ga drugo leto volijo za deželnega poslancu. Zares občudovanja vredni so volilci v kamniškem okraju, ki imajo samo duhovnike za državne in deželne poslance, t. j. dr. Kreka in dekana Lavrenčiča. Taki ptiči samo zapravljajo deželni denar, da so doklade višje, dolgovi rastejo, ljudje pa beže v Ameriko. Dr. Krek bo tudi napadal gotovo tiste osebe, ki jih ne bude na shodu in se ne bodo mogli braniti. Seveda to ni junaštvo, ampak za junaka dr. Kreka je to vse eno.

Osebnostne vesti. Tajnik deželne vlade dr. Friderik Mathias je imenovan za okrajnega glavarja, okrajna komisarja Sig. bar. Gussich in Ernst Kordin sta imenovana za tajnika deželne vlade na Kranjskem. — Promoviral bo danes na dunajski univerzi za doktorja prava konceptni praktikant pri kranjski deželni vladi Emil Schott.

Za kačje lovce. Ker je tudi letošnje leto razpisal deželni odbor vojvodine Kranjske nagrado za pokončavanje strupenih kač na Kranjskem, opozarjamo županstva in vse dotičnike, ki se zanimajo za kačji lov da je izdalo »Muzejsko društvo za Kranjsko« knjižico »Herpetološki zapiski za Kranjsko«, to je poučno pisano razpravo, po kateri lahko vsak določi pri nas živeče kače. Knjižica stane samo 1 K 50 h in se dobiva po vseh ljubljanskih knjigarnah, naroča se lahko tudi direktno pri Muzejskem društvu.

Aljažev dom v Vratih bo v nedeljo odprt. Tam bo vse na razpolago: topla in mrzla jedila, dobra pijača itd. Rododendron že cvete. Vabimo planince in planince: Na sydenne v Vratih!

Nesreča pri delu. 31letni delavec v kamenolomu Jakob Bevc se je te dni ponesrečil pri delu v nekem kamenolomu pri Zagorju. Odskočil mu je namreč kamen v levo oko in ga težko poškodoval.

Pri podiranju dreves ponesrečil. Dne 14. t. m. se je ponesrečil pri podiranju dreves 21letni delavec Josip Carli v eraričnem gozdu na Vojskem. Neko padajoče drevo ga je zgrabilo in ga težko poškodovalo na levji nogi.

V znamenju noža. Preteklo nedeljo je 21letnega posestnikovega sina Franceta Antončiča napadel neki fant med prepriom v neki gostilni v Boštelah pri Turjaku z nožem. Napadalec je sunil Antončiča v spodnji del života in ga je smrtno nevarno poškodoval.

Sala z žalostnimi posledicami. Posestnik Matevž Šemic in pri njemu uslužbeni hlapec Alojzij Ravnikar iz Trnovca pri Medvodah sta preteklo nedeljo poskušala, kdo izmed njiju je močnejši. Pred neko gostilno sta se precej časa ruvala in suvala semintja. Pri tem je Ravnikar vrgel svojega gospodarja tako nesrečno na tla, da si je ta zlomil desno nogo in da so ga morali odpeljati v deželno bolnišnico v Ljubljano.

Tatvina. Posestniku Antonu Setnikarju iz Polhovega Gradca je te dni nekdo ukradel za odsotnosti domačih ljudi iz njegove spalnice dveje srebrnih žepnih ur z dvojnimi pokrovom in dveje srebrnih verižic. Tat je prodal nato obe uri v bližnjem kraju Zaklancu.

Aretacija. Dne 17. t. m. je orožništvo aretiralo pri zidavi nove šole na Jesenicah na Gorenjskem delavca Andreja Kovača iz Ihana in Petra Savsa iz Ljubljane, ker sta bila na sumu, da sta pred kratkim izvršila v Ihanu vlom in tatvino. Orožništvo je oba izročilo okrajnemu sodišču v Kranjski gori.

Požar na Bledu. V torek popoldne ob 3. je na Bledu v Stopfovi hiši izbruhnil požar. Zgorela je hiša in gospodarsko poslopje. Gospodar je bil že dva dni odsoten. Vnela se je tudi sosedna Jozlova hiša ter tudi deloma zgorela. Požarna bramba je pravočasno lokalizirala požar, da se ni razširil, akoravno se nahajata obe hiši sredi drugih poslopj. Oba posestnika sta sicer zavarovana, toda ne zadostno visoko.

Škrlatinka. Dne 18. t. m. so na Vačah zaprli šolo za nekaj tednov, ker je hčerka g. nadučitelja Iv. Be-

zejka zbolela za škrlatinko. Bolezen se širi najbrž iz Zagorja, ker se je tudi v Vidrgi pojavil en slučaj.

Igralka ponesrečila. Dne 18. t. m. je skočila članica dvornege gledališča na Dunaju g.č. Ifigenija Buchmann, ko se je vozila k skušnji, z električnega voza tako nesrečno, da je zadobila težke telesne poškodbe.

Zgrešeno življenje. Dne 17. t. m. je stal pred dunajskim porotnim sodiščem 19letni privatni uradnik Alfred Vogl. Vogl je tožen, da je ustrelil svojo ljubico Hermingo Martini. Mladi mož je žrtvoval svojo bodočnost, samo da bi mogel živeti s svojo ljubico. Sad tega razmerja je bil otrok. Tu pa je deklica nenadoma zapustila svojega ljubimca in se ni nič več brigala zanj. Dne 15. januarja t. l. jo je zato Vogl na stanovanju njene rednice ustrelil. Obtoženec je ves uničen. Pripoveduje, da ga je deklica zasmehovala in da se mu je življenje pristudilo.

Velikanski požar. Dne 17. t. m. okrog 9. ure zvečer je izbruhnil v pralnici firme Richter in drug na Smichovu pri Pragi ogenj, ki je uničil velik del omenjene pralnice. Skupna škoda znaša 400.000 kron.

Rodbinska drama. Trgovec Josip Feliks iz okolice Budjevoic na Češkem se je v zadnjem času jako čudno obnašal, kar je zbudilo pozornost njegovih sosedov. V teh dneh pa je med prepriom s svojo ženo vzel nož in je z njim večkrat zabodel svojo ženo. Njegovi sinovi so mu zyloli orožje iz rok in mu izpuli iz pesti tudi nabit samokres. Feliks je na to šel sam na tamošnje orožništvo postajo, kjer se je javil, da je izvršil zločin. Predno so ga aretirali, so ga poslali v bolnico, kjer naj bi presodili, ali je Feliks duševno normalen. Iz bolnice so ga preteklo soboto izpustili kot zdravega. Feliks se je vrnil domov in se je obesil.

Krvava drama vsled nesrečne ljubezni. Dne 16. t. m. okrog 1. ure popoldne je ustrelil knjigotrški pomočnik Vaclav Straširybka iz Prage v podzemskem skladišču knjigotrzca Weinfurta blagajničarko iz istega zavoda, 24letno gospodično Marijo Vavrovo, tudi iz Prage. Straširybka si je nato pogнал še sam sebi kroglo v glavo in se je smrtno nevarno ranil. Ta svoj grozni čin je izvršil mladenič vsled nesrečne ljubezni. Podrobnosti: Pred kakim pol letom se je Vaclav Straširybka zaljubil v lepo blagajničarko. On in ona sta bila uslužbena pri enem in istem gospodarju. Marija Vavrova pa se je ogibala njegovih zaljubljenih oči in besed. Imela je že več let znanje z nekim vojakom. Straširybka je bil ves obupan in sklenil je, da ustrelji gospodično in sebe. S to grozno mislijo se je pečal že več tednov. Kupil si je samokres in je čakal na priložnost, ki se mu je nudila dne 16. t. m. Ob 1. uri popoldne se namreč v dotičnem knjigotrstvu menja personal radi poldanskega odmora. Gospodična Vavrova je šla doli v skladišče, da se preobleče. Takoj za njo pa je šel tudi Straširybka, ki je v skladišču izvršil imenovani zločin. Knjigovodja gori v knjigotrstnici je zaslišal dvoje zamolklih strelav in nato kratak ropot. Ves prestrašen je hitel doli v skladišče, kjer se mu je odprl grozen prizor. Gospodična je ležala v mlakuži krvi mrtva, Straširybka je ležal poleg nje smrtno nevarno ranjen. Odpeljali so ga takoj v bolnišnico, kjer je kmalu nato umrl. Straširybka je iz rodbine, v kateri je ta, rekli bi bolezen, že dedna. »Dnevovi« bralci se gotovo spominjajo na grozen slučaj, ki se je pripetil pred kakim pol letom v Bosni, v Nevesinji. Tam je desetnik Straširybka ustrelil v napadu jeze nekega vojaka in je nato še tri druge ranil. Zabarikadiral se je v sobi in je streljal na vojake. — Oni desetnik je bil brat Vaclava Straširybke.

Ljubljana.

— **Pogreb prof. Milana Pajka.** Ako sodimo po udeležbi pri pogrebu, kako priljubljen je bil pokojnik — potem je večerašnji pogreb dokazal, da je bil prof. Milan Pajk v vseh krogih ljubljanskega občinstva tako priljubljen kakor je za svoje blago srce, za svoj ljubeznivi značaj in za svoje delo v šoli in v znanosti v resnici zaslužil. Cela Dunajska cesta je bila v pravem pomenu besede polna. Od Aškerčevega pogreba še nismo videli take udeležbe. Pogreba so se udeležili zastopniki mesta, vlade, uradov in raznih društev. Videli smo dež. preds. barona Schwarza s spremstvom g. župana Ivana Tavčarja, in dež. odbornika dr. Novaka, zastopnike bogoslovja in cerkvene umetnosti, zastopnike sodišča, Društvo slov. profesorjev, Odbor plan. društva, zastopniki Muzejskega društva, zastopnike Slovenske Matice itd. itd. Na čelu pogreba je šlo dijaštvo tukajšnje realke z zastavo na čelu. Za njim je stopala sokolska četa

z zastavo. Za Sokoli je sledil voz, obložen z venci — za njim so nosili dijaki in deklice deset vencev z napisi. Venci so bili od »Muzejskega društva«, od učencev njegovega razreda, od slov. realskih abiturientov, od nemških real. abiturientov in od raznih društev. V sled kratke poti se do sv. Krištofa ni mogel pogreb niti piav razviti. Pogreb je spremljalo mnogoštevilno občinstvo, ki je hotelo na pokopališče. Pokojnika so položili v rodbinsko rakev, v kateri počiva njegov oče dr. Janko Pajk, njegova mati Pavlina in sinček, ki je pred par leti umrl. Ob odprtem grobu je govoril prof. Fr. Ilesič krasen govor, pri katerem ni skoraj nobeno oko ostalo suho. Govornik se je najprej spominjal pokojnikove mladosti, ki je obetala še toliko za bodočnost. Slavil je potem prof. Pajka kot učitelja in vzgojitelja, ki je ljubil mladino. Spominjal se ga je kot zgodovinarja, ki je poznal našo preteklost in je delal za bodočnost. Spominjal se ga je kot planinca in prijatelja prirode, ki je drugje navduševal za lepoto naše zemlje in jo je sam rad užival. Spominjal se ga je kot raziskovalca podzemskih jam, pred vsem pa kot moža poštenjaka, ki je bil po srcu slovenski Sokol. Izročil je krsto v rodbinsko rakev njegove matere in očeta z vsklikom: »Slava Milanu Pajku, naj slednji skuša biti mu enak. Po pogrebu se je mnogoštevilno občinstvo razšlo. Dan je bil krasen — lahko megljen, kakor da je čutil, da imamo Slovenci zopet nov grob, v katerega so legle mlade delavne moči.

— **Zalosten znak pietete je to, kar se je zgodilo včeraj pri pogrebu prof. M. Pajka.** O tem se nam poroča: Včeraj so stali med venci, ki so jih nosili dijaki pred krsto pok. Milana Pajka tudi trije slovenski dijaki s lepim vencem, ki je nosil napis s slovensko trobojnicu. Naenkrat je prišel k njim ravnatelj in jim rekel: »Dieser Kranz muss besetzt werden. Tragen sie ihm auf den Wagen.« Dijaki so se morali pokoriti in so morali nesti svoj venci na voz. — Videl sem, da ravnatelj tega ni storil sam od sebe — ampak ga je opozoril neki nemški profesor. Informiral sem se o stvari in sem zvedel, da so za oni venci nabrali vsi slovenski dijaki (ki so nabrali tudi ob tej priliki 50 K za CMD družbo in 50 K za Domovino) torej so imeli dijaki pač pravico slovenskemu profesorju dati venci s slovensko trobojnicu. Ako so slovenske barve Nemca tako v oči bodle, pa naj gre na Svabsko. To je pač žalostno, če slovenski dijak ne bi smel skazati zadnje časti svojem profesorju, ki je bil odkrit Slovenec — s slovenskim vencem! Občinstvo, ki je videlo ta prizor, je bilo ogorčeno. Zalosten znak je za nemške kulturosose, da niti ob grobu ne pozabijo svojega sovraštva. Toľiko kulture imamo pač tudi mi, da bi niti nemškimi dijakom v Ljubljani ne prepričali tega, kar si dovoli nemški nadučje proti slovenskim dijakom na slovenski zemlji. Ob slovesnem trenutku smrti nas je bilo sram — da se je moglo kaj takega zgoditi.

— **Da ne bo prepozno.** Pri zadnji seji obč. sveta se je predlagalo, naj mesto Ljubljana in deželni odbor dogovorno postavita neko vodstvo, ki bi vodilo slov. gledališče v bodoči sezoni. Ker je tudi »Slovenec« pisal v tem smislu, bo menda klerikalni dež. odbor s tem zadovoljen. Dolej pa še nismo slišali ničesar, kako stvar stoji. Opozarjamo na to zato, da ne bo prepozno. Ako hočemo namreč imeti v jeseni gledališče, je treba takoj začeti s pripravami. Saj so že sedaj naše boljše moči v dogovoru z drugimi gledališči. Lanska sezona je svaričen zgleđ, kako trpi sezona, če se prepozno začne pripravljati. Torej, da ne bo prepozno!

— **Produkcija »Glasbene Matice«** je bila sinoči še boljše obiskana nego prva. Sedeži in galerija so bili polni. Imeli smo priliko videti zopet nekaj dobrih sil, ki bodo delale čast »Glasbeni Matice«, ako jim bo dano izkazati se v svetu. Spočetka so nastopili trije Potočniki s šestoročno igro, ki so pokazali uspeh pridne vaje. G.č. Ravnikar je igrala »Spanjski ples« z nežno lahkoto. Gospodična Torelli je žela buren aplavz — dobila je celo zaslužen šopek za lepo igro. Gospodična Suštar ima priljazen glas, ki se bo lahko še lepo razvil. G.č. Matičeva je že znana pevka. Odti koncu smo slišali nekatero klavirske točke prve vrste (Stanko Komar, Ljudmila Novak, Ivana Lampe in g.č. B. Marol) Ploskanje, ki je sledilo nastopom, je bilo dokaz priznanja, ki so ga dosegli gojenici in gojenke »Glasbene Matice«.

III. produkcija gojencev »Glasbene Matice« se vrši danes v petek, dne 20. junija 1913.

— **Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko v Ljubljani** ima danes, dne 20. junija 1913, ob 5. popol-

dne v dvorani mestnega magistrata v Ljubljani redno javno sejo s sledečim dnevnim redom: I. Predložitev zapisnika zadnje seje. II. Naznanila predsedstva. III. Naznanila tajništva. IV. Samostojni predlog zborničnega člana g. Ivana Ogrina glede delavske zavarovalnice v Trstu. V. Zbornični računski zaključek za leto 1912. VI. Volitev zborničnega zastopnika v odboru obrtno-nadaljevalne šole v Mokronogu. VII. Prošnja krajevne skupine Zveze skontistov za podporo. VIII. Tajna seja.

— **Vajenci, ki so bili na razstavi vajenskih del odlikovani s I. nagrado** pa vsi oni, ki so bili odlikovani z II. nagrado, pa se niso udeležili poučnega izleta v Zagreb, naj se zanesljivo oglašje v nedeljo, dne 22. junija t. l. od 1. do 3. popoldne pri gosp. Fran Kukmanu, načelniku čevljarske zadruge, v Gajevi ulici št. 2, radi nagrad. Vajenci pa, ki se bili odlikovani v obrtno-nadaljevalni šoli, naj se čim preje oglašje pri g. Fran Jeločniku, načelniku zadruge krojačev, Trubarjeva ulica.

— **Vpisovanje na I. državni gimnaziji.** Na tukajšnji c. kr. I. državni gimnaziji se vršijo vpisovanja dne 29. t. m. od 9. do 12. ure popoldne, a sprejemni izpiti dne 5. julija od 9. ure popoldne začeni.

— **Pritožbo smo prejeli od prebivalcev na Privozu.** Že l. 1902. je mestni magistrat posameznim hišnim posestnikom ukazal, da morajo ob svojih hišah napraviti trotoarje, sicer zapadejo globi 50 K. Nekateri hišni posestniki na Sredini so morali res to globo plačati, ker niso pravočasno izvršili svoje dolžnosti. Drugi pa, ki so imeli isto dolžnost, trotoarja niso napravili in še do danes niso plačali nobene globe. Ti se sedaj norčujejo iz onih, ki so bili kaznovani. Ker mora biti za vse enaka mera, opozarjamo na ta slučaj, da ne bo pritožb.

— **Na naslov okrajne bolniške blagajne v Ljubljani.** (Iz krogov članstva.) Neverjetno ali res je, da če bi bil človek na smrt bolan, v popoldanskih urah ne dobi niti zdravilnega listka, kaj še zdravniško pomoč, dasiravno plačujemo in smo primorani člani plačevati precejšnje svote za to organizacijo, ki je za revne sloje velike važnosti. Slučaj, ki se je pripetil te dni, kaže v jasni luči, kako se bolniška blagajna trudi, da ustreže svojem namenu, odnosno kako naklonjeni so zdravniki članom blagajne. Ves bolan in potrj je prišel član bolniške blagajne k zdravniku g. dr. I. nekako ob 3. popoldne. Ali zmotil se je, če je mislil, da bo dobil zdravniško pomoč. Na pragu zdravnikovega stanovanja ga je enostavno odslavila zdravnikova kuharica. Vprašala ga je: Ali se hočete pustiti preiskati na lastne stroške, ali ste član bolniške blagajne? Ko je bolnik odgovoril, da je član bolniške blagajne, mu je dejala kuharica, da gozd zdravnik ne ordinirajo za bolniško blagajno v popoldanskih urah, pač pa lahko vstopi, ako se misli pustiti na lastne stroške preiskati. — Če g. zdravnik delajo izjeme s člani bolniške blagajne in privatnimi pacienti, bo najbrže vzrok ta, da jih bolniška blagajna premalo plača za njih trud. To se prepogostokrat vidi iz ravnanja zdravnikovega napram pacientom. Zgražati se mora človek nad takim postopanjem, če pomisli, deset let sem član bolniške blagajne deset plačujem v blagajno — znesek, ki sem ga v tem času vplačal presega 240 K — in zdaj ko sem enkrat bolan, se mi ne nudi zdravniška pomoč. — Merodajni faktorji naj ukrepejo vse potrebno, da se ti nedostatki odpravijo — sicer ne potrebujemo ne njih ne bolniških blagajn. Saj vam je edina naloga, da nudite bolniku zdravniško pomoč, kakor hitro je mogoče.

— **»Bog nas varuj kuge, lakote, vojske in pa ljubljanske državne policije!«** vzdihnil je kmetski posestnik iz ljubljanske okolice, ko je moral odšteti na državnem policijskem uradu dvajset kronic zato, ker je imel pripet k prvemu, s senor naloženemu vozu še drug voz. »Nad štirideset let že prevažam seno tako, kakor sedaj in miče se še ni obregnil ob to. Dva para konj vendar ne morem rediti zato vse leto, da bom vstregel državni policiji; ako pa ne pospravim sena naglo pod streho, lahko mi nenadna nevihta uniči ves pridelek. Slavna državna policija mi gotovo v tem slučaju ne bi priskočila na pomoč ter mi s škodi primernim zneskom olajšala nesrečo. Pa ko bi se nam kmetom vsaj poprej kaj naznanilo, kaj je ukrenil vsemožni gospod grof Künigll Da moramo ocediti drevje in grmovje škodljivih mrčesov, da moramo poslati svoje sinove na vojaški nabor in druge take razglase nam vsako leto nanovo nabijajo na občinske deske, da pa ne smemo več kakor doslej pripenjati družega voza k prvemu, o tem nas seveda ni treba obveščati, ker potem bi se dr-

žavni policiji ne bilo tako lahko okoristiti z našimi žulji. Lonci na glavah šedanjih policajev bodo res nekoliko dražji, kot njih prejšnja pokrivala, vendar to gospoda grofa še nikakor ne opravičuje, da bi to večje breme nalagal na rame nmetom, ki imamo že tako ali tako naloženih toliko težkih bremen, da bo kmalu tudi nam treba priprege. Ali bi ne bilo pravičnejše, ko bi nekoliko teh bremen preložili tudi na rame avtomobilov — zlasti vojaških, ki divjajo po cestah kakor besni in spravljajo naše zdravje in življenje v nevarnost? O, tem ne! Kadar ti pridivja tak vojaški avtomobil mimo policajev, postavi se ti ta v pozituro in salutira tako ponižno, kakor bi nesli mimo njega samega Boga. Tako je tarnalet kmet in se praskal za ušesi, »Tu ga ne na pumaga! Plačat ga morš ventikrcna, al te ga damo pa zaprt na rtičel!« zavrnili je oberpolicaj in vsa afera je bila brez priziva končana, državna policija pa za dvajset kronic bogatejša. C. kr. državno-policajska miš.

— **Pravo pravcato gabnost** nam je prinesel danes neki somišljenik. Lačen je bil in je kupil za zajutrek za par krajcarjev žemeli v neki prodajalnici v Kolodvorski ulici. Pa kakšno razočaranje: v žemlji je bil menda ne za približek zapečen črv. Če se še enkrat pripeti kaj podobnega, pridemo z imenom peka na dan brez ozira na njegovo visoko stališče, ki ga zavzema v trgovskih krogih. Ljudje, ki kupujejo žemlje, tudi ne dajejo črvihv krajarjev za nje! Naj se ima nekotiko ozira na ljudi vendar!

— **Bolgarski potnik v Ljubljani.** Te dni se mudi v Ljubljani g. Peter pl. Bonev, časnikar iz Sofije, ki hoče prepotovati celo zemljo v 15 letih. Sedaj potuje že 13 let. Svojo pot je nastopil 31. marca l. 1901. Potuje s svojo soprogoinimom, ki se mu je rodil v Sulimi (Rumunija l. 1905.) Bonec ima namen spoznati dežele in prebivalce. Govori 17 jezikov. Ima priporočila pisma od bolgarske vlade, od raznih društev itd. V Ljubljani stanuje v hotelu Štrukeli.

— **Telovadni plesi na kresni veselici v Narodnem domu.** Zaključna točka javne telovadbe, ki jo priredi Sokol v Ljubljani v Narodnem domu to nedeljo ob pol 8. zvečer ob svoji kresni veselici, so telovadni plesi. Nekaj novega so pri nas ti plesi. Izvedeta se dva plesa, krajši gavotnega značaja (na skladbo češkega skladatelja Pospisila) in daljši, valček (na valček iz slovitte Gounodove opere »Faust«). Ti plesi so izredno težki, zlasti valček, kjer se telovadci in telovadke gibljejo v najtežjih gibih skoro osem minut nepretrgoma, brez odmora. Dolgost gibanja zahteva izredne vztrajnosti; vrhunška težkost vaj — imajočih že značaj popolnega baleta — ter slikovita vedno se menjajoča raznovrstna skupinska razporeditev telovadcev in telovadk pa zahteva nenavadno gibčnost in izurnjenost, pa tudi fin ritmični čut. Ples izvede 16 najboljših telovadk in telovadcev ljubljanskega Sokola.

— **Sporod javne telovadbe na kresni veselici.** 1. Vaje na orodju (trg. in obrtn. naraščaja). 2. Vaje na orodju (članske vrste). 3. Proste vaje žen za III. slovenski vsesokolski zlet (telovadke). 4. Skupine naraščaja za III. zlet. 5. Telovadni plesi: a) gavota, b) valček (telovadci in telovadke).

— **Na rednem občnem zboru Deželne zveze kranjskih obrtnih združenj v Ljubljani,** ki se bode vršil v ponedeljek dne 30. junija v posvetovalnici mestnega magistrata, bode na dnevnem redu posebno važna točka, ustanovitev podružnice zavarovalnice proti nezgodam v Ljubljani in ustanovitev meščanskih šol na Kranjskem. Obe točki sta za ves obrtni stan zelo važnega pomena in želeli je, da bi se obrtniki, ki morajo imeti svoje delavce zavarovane v zavarovalnici proti nezgodam v Trstu in katerim se je od strani zavarovalnice zgodila strašna krivica, da se zglase pri zveznih delegatih ali pri načelnstvu Zveze. Gosposke delegate se pa opozori, da se polnoštevilno udeležijo važnega občnega zbora.

— **Dijak po nesreči nevarno obstrelil dijaka.** V sredo popoldne je šel sinček vratarja deželnega dvorca dijak prvega gimnazijskega razreda Franc Jeram na izprehod. V Gosposki ulici ga je srečal sošolec Zalesjak. Jeram je povabil sošolca seboj na Grad, Zalesjak je pa odgovoril, da danes nikamor ne gre, ker »danes samo muhe strelja«. Pri tem je izvelkel flobertpištolo in se igral z njo tik pred Jeramom. Nakrat se je Zalesjaku piščola izprohila in kroglja je šla Jeramu v trebuh. Po nesreči je bil Zalesjak ves zbezan ter je pobegnil. Dobili so ga šele včeraj zjutraj pod nekim kozolcem v Mestnem logu. Deček je neotlažljiv. Mladega Jerama so prepeljali v deželno bolnišnico. Projektil je prodril mlademu Jeramu tako globoko, da mu ga v bolnici niso mogli takoj odstraniti in so mo-

rali njegovo lego šele poiskati z Röntgenovimi žarki. To je v kratkem času že drugi slučaj, da je dijak obstrelil dijaka.

— **Pomagajmo družbi sv. Cirila in Metoda!** Vsako leto nabirajo Nemci ob stoletnici Schillerjeve smrti za nemški Schulverein. Tudi mi Slovenci imamo vsako leto narodni praznik, to je dan 5. maleda srpana, god sv. Cirila in Metoda. Na ta dan naj se vsepovsod, kjer bivajo naši rojaki, pobira za Družbo. Vsakdo naj daruje na ta dan »mal dar družbi na altar«. Ako daruje vsak deseti Slovenec povprečno le 10 v, dobi družba vsako leto nad 10.000 K. Prav umestna pa je ideja ljubljanskih ženskih podružnic. Te so sklenile, da se bode praznik sv. Cirila in Metoda obhajal kot narodni praznik v obliki cvetličnega dne. Vse podružnice prosimo, naj, kjer koli razmere dopuščajo, uvedejo praznovanje naših blagovestnikov s cvetličnim dnevom.

— **Za Ciril - Metodov obrambni sklad** so se nadalje prijavili sledeči p. n. gg. in društva: 1096. Hranilno in posojilno društvo v Ptuj (plačalo 200 K); 1097. Klub slovenskih biciklistov v Ljubljani (plačal 200 K).

— **Družbi sv. Cirila in Metoda** je poslala cenjena rodbina Jos. Močnika v Kamniku 15 K mesto venca na krsto umrlega g. Martina Karba v Ljutomeru. Pri kegljanju naprednega učiteljstva ob izletu slovenjegraškega uč. društva v Podgorje se je nabralo 2 K 50 v, vsoto je poslala gđc. Marica Vranjek, učiteljica v Smartnem pri Slov. Gradu. — Na svatbi vrle obmejne Slovenke gđc. Kristine Mežnar z g. Jakobom Pirtošek, pekarskim mojstrom v St. Petru v Savinski dolini, se je nabralo 6 K 18 v, vsoto je poslal g. nadučitelj na Muti Ant. Hren. Ob zaključanju strelskih večerov sta podarila gg. sodnik Serneč in okr. sodnik A. Mladič 10 K. Pri odhodnici g. dr. Medveša se je na predlog g. I. Vidriha nabralo 12 K 10 v, znesek je poslal g. I. Kavs, nadučitelj v Ajdovščini.

— **Ohola nemčurka.** V Tivoli pripeljejo ženske otroke na zrak ter jih tam pustijo, da delajo, kar hočejo. Tako je tudi dne prišla na prostor poleg Švicarije neka prejšnja uslužbenka v mestu, a sedaj gospa, ki je poročila bogatega Nemca. Prišla je s svojim možem in dvema otrokoma. Otroka sta začela razkopavati ter nositi pesek in kamenje po klopih, ne da bi se gospa mamica zanimala za njuno početje. K tej gospe je prišla potem uslužbenka, ki pomete po parkih ter je gospo vliudno opozorila na početje njenih otrok. Gospa pa, akoravno je majhna, vam je zrastla in oštela ubogo delavko z več nelepimi izrazi in s končnim zaključkom: »Kdo pa sem jaz? Koga pa imate vi sedaj pred seboj?« Delavka si je mislila sama pri sebi: »Sedaj imam pred seboj oholo gospo nemčurko, ki je bila pa prej uslužbenka kakor sem jaz.«

— **Čudna mačka.** Na Colzovi cesti se vidi pogosto čisto črna mačka, ki ima levo oko živo rumeno, a nasprotno ima desno temno modro. Pisatelj teh vrstic pozna neko deklico, ki ima vsako oko različne barve. Pač čuden slučaj narave.

— **Nesreča.** Ko je v sredo popoldne Puhov hlapec Ivan Zupančič po Tržaški cesti peljal v mesto voz opeke, je pred hišo št. 24, stopil z voza in tako nesrečno padel, da mu je šlo prednje kolo čez levo nogo ter mu jo zmečkal. Ko so ljudje nesrečo videli, so takoj konje ustavili ter ponesrečencu priskočili na pomoč. Zupančiča so prepeljali z rešilnim vozom v deželno bolnišnico.

— **Samomor.** V torek popoldne so našli ljudje na robu gozdnega travnika, na meji med Gornjo in Spodnjo Šiško kakih 30 let starega moža mrtvega. Truplo je že začelo gniti. Na lice mesta je prišla policijska komisija, ki je konstatirala rano v obližju srca, na kar so truplo odpeljali v mrtvašnico. Kakor se poroča, le bil samomorilec — gre tu na vsak način za samomor — iz Pulja. Pri sebi je imel štiri krone denarja.

— **Skrivnost Chateau Richmonda,** senzacijski detektivski film v treh dejanjih se danes privikrat predvaja v Kino-»Idealu«. Gaumontov teden prinaša najnovejšo modo. Ostale točke so sledeče: Slike iz doline Eisaka (potovalni film.) Eden je preveč. (Humoreska.) Bubijsva osveta. (Humoreska.) Koki gre na maške-

rado. (Učinkovita veseljoigra.) V torek ameriška senzacija »Mojsrski strel lovca na leve.«

Trst.

Podroben izid volitev v II. razredu je sledeč: I. okraj: Slovenci: Cotič 70, Ivanišević 61, dr. Slavik 70 glasov; soc. dem.: dr. Puecher 41, Nicolao 40, Cerniutz 42 glasov; laški lib.: Braidotti 427, dr. Reiser 420, Risigari 422 glasov. Izvoljeni so laški liberalci. — II. okraj: Slovenci: Ivanišević 15 glasov; soc. dem.: dr. Puecher 15 glasov; laški lib.: Doria 180 glasov. Izvoljen je laški liberalci. III. okraj: Slovenci: Mandič 121, Pinter 121, dr. Rybač 124, dr. Slavik 123 glasov; soc. dem.: Cerniutz 24, Nicolao 25, dr. Puecher 22, dr. Senigaglia 23 glasov; laški lib.: Bonetti 634 glasov, Filippi 632, Rasteli 628, Weil 650 glasov. Izvoljeni laški liberalci. — IV. okraj: Slovenci: Bartelj 136, dr. Černe 138, Kravos 137, dr. Rybač 140 glasov; soc. dem.: Cerniutz 62, Nicolao 59, dr. Puecher 66, dr. Senigaglia 58 glasov; laški liberalci: Comel 868, Debin 867, Pagliaro 868, dr. Pincherel 858 glasov. Izvoljeni laški liberalci. — V. okraj: Slovenci: Kotnik 71, dr. Slavik 71, dr. Wilfan 71 glasov; soc. dem.: Cerniutz 71, Nicolao 68, dr. Puecher 73 glasov; laški lib.: dr. Minas 757, Snidersich 760, Saraval 735 glasov. Izvoljeni so laški liberalci. — VI. okraj: Slovenci: dr. Wilfan 31 glasov; soc. dem.: dr. Puecher 29 glasov; laški lib.: Constantini 184 glasov. Izvoljen je laški liberalci.

Nov »Sokol« ob Adrijl. 17. t. m. se je vršil ustanovni občni zbor »Sokola« pri Sy. Jakobu. Udeležba je bila mnogobrojna. Br. Engelman otvori občni zbor, pozdravi navzoče in da besedo br. Jezeršku, ki s preprostimi besedami očrta namen in pomen Sokola za slovenski narod. Br. Engelman pojasnjuje delovanje pripravljavnega odbora. Iz njegovega poročila je razvidno, da je priredil pripravljavni odbor skupno z odbori »Č. talnice« in »Ilirije« ljudsko veselico, katere čisti dobiček je namenjen našemu naraščaju, ki nastopi na župnem zletu na Opčinah. Br. Cesar je podal blagajniško poročilo. Iz tega posnemamo, da je pripravljavni odbor pripravil Sokolu okrog 250 K denarja. Br. Šorn poda izvleček iz pravil s primernim pojasnilom. Nato je bil izvoljen sledeči odbor: Br. Engelman Vinke, starosta; br. Dimnik Ivan, podstarosta; br. Jezeršek Egon, načelnik; br. Cesar Franjo, Čehnik Mirko, Pišot Radivoj, Čelovin Ljubomir, Rom Ivan, Čretnik Martin, odborniki; Jemc Anton, Müller Ignacij, namestniki; Šorn Josip, Zaifred Fran, pregledovalci računov. — Br. župni starosta Wilfan pozdravlja novega Sokola in proslavlja vzvišenost sokolske misli. — Vstopnica se je določila 1 K, in mesečina 80 h. Šentjakobčani! Pristopajte k novemu Sokolu v častnem številu: Kdor Slovenec, ta Sokol! — Na zdar!

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

BOLGARIJA ISČE ZAVEZNIKOV. Sofija, 19. junija. Bivši minister Gešov se je baje podal v politični misliji na Dunaj, odkoder odpotuje v Berlin.

NEVARNA RUMUNIJA. Sofija, 19. junija. Bolgarska vlada je rumunsko vprašala, bi li v slučaju vojske Bolgarije s Srbijo ostala nevtralna. Rumunija je odgovorila, da ostane nevtralna, ako ji Bolgarija odstopi Dobrudžo do Balčika. Nato je Bolgarija pogajanja prekinila.

DR. DANEV NE POJDE V PETROGRAD.

Pariz, 19. junija. »Temps« poroča: Dr. Danev ne pojde v Petrograd, ker razmere so takšne, da mu je nemogoče zapustiti Sofijo.

Pariz, 19. junija. »Temps« poroča, da je bolgarska vlada izjavila, da se podvrže le oni razsodbi, ki se napravi na podlagi zavezniške pogodbe.

CLANI PROVIZORNE VLADE BANDITI.

Pariz, 19. junija. »Temps« poroča iz Valone, da je v Albaniji zavlada popolna anarhija. Člani provizorne vlade so banditi, ki hodijo od kraja do kraja in ropajo. Generalni stotnik je tudi bandit.

KOMPROMIS DOSEŽEN.

Dunaj, 19. junija. Po dolgem pogajanju je bil dosežen kompromis med vlado in nemškim nacionalnim klubom ter kršč. socialci. Nacionalci in socialci so zahtevali juljskega zasedanja, da bi se že vendar enkrat rešila službena pragmatika in da bi regulacija plač nastopila že s prvim julijem. Tega pa niso hoteli privoliti češki agrarci, ki so začeli z obstrukcijo. Včeraj je govoril celi popoldne Zahradnik, danes je govoril zopet Staneč več ur. Med njegovim govorom se je pogajala vlada z nacionalci in socialci in Stürghov predlog, naj bi se regulacija uradniških plač uveljavila z nazaj učinkujočo močjo od 1. septembra dalje, nezasedena sistemizirana uradniška mesta naj se zasedejo, po krivici pretirani uradniki ad personam povišajo in v penzije zaračunajo doklade, zbornica pa naj se zbere sredi septembra, je bil sprejet kot protusluga za uslugo, da so nacionalci in socialci opustili od svoje zahteve po juliskem zasedanju. Češki agrarci so na to takoj prestali z obstrukcijo.

KRAVALI V ZBORNICI.

Dunaj, 19. junija. Nemškim poslancem kar ne da, da so slovanski poslanci preprečili po velikomestvu dišeče udanosne izjave avstrijskega parlamenta »cesarju vseh Germanov«; ni jim všeč, da avstrijski parlament, kjer sedi slovenska večina, ni hotel podati izjave udanosti, servilnosti in bizantizma. Danes zvečer ob 9. uri je dobil besedo dr. Steinwender, ki je pričel z udanostnimi izjavami, nakar je nastal v klopih čeških radikalcev takšen hrap, da se je morala seja suspendirati.

Odgovorni urednik Radivoj Korene. Last in tisk »Učiteljske Tiskarne«.

Spominjajte se dijaškega društva »Domovina«!

Za K 10.—

se dobi elegantni damski prašni mantelj ali pralni kostum.

Ravnatoko za K 10.— listrasta ali pralna obleka za gospode. Od K 6.— naprej pristni panama klobuki do najfinejše vrste.

Angleško skladišče oblek
O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

„Učiteljska tiskarna“

v Ljubljani

F. Z. Z. O. Z.

se priporoča v izvršitev vseh tiskarskih del, kakor časopisov, knjig, raznih tiskovin za urade, hranilnice, in posojilnice, jedilnih listov, cenikov, vizitk, okrožnic, mrtvaških listov i. t. d. i. t. d.

:: Litografija ::

Telefon šte. 118.

V zalogi ima šolske, županske in različne druge tiskovine, učna izpričevala za obrtne vajence, delavni red, diplome i. t. d. i. t. d.

Najokusnejša izvršba in najnižje cene.

:: Stereotipija ::

Ček. račun šte. 76.307.

Del. glavnica: **Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.** Rez. fond nad K 8.000.000. K 1.000.000.

Stritarjeva ulica šte. 2, (lastna hiša)

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjizice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 3/4 %